

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	10.07.2008
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	07.06.2009
Avaldamismärge:	

Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadus¹

Vastu võetud 19.12.2007

[RT I 2008, 3, 21](#)

jõustumine 28.01.2008

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
04.06.2008	RT I 2008, 27, 177	10.07.2008

1. peatükk ÜLDSÄTTED

1. jagu

Seaduse eesmärk ja reguleerimisala

§ 1. Seaduse eesmärk

Käesoleva seaduse eesmärk on tõkestada Eesti Vabariigi rahandussüsteemi ning majandusruumi kasutamist rahapesuks ja terrorismi rahastamiseks.

§ 2. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesoleva seadusega reguleeritakse:

- 1) rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise hoolsusmeetmete kohaldamist kohustatud isikute poolt;
- 2) järelevalvet kohustatud isikute üle seaduse täitmisel;
- 3) rahapesu andmebüroo tegevuse aluseid;
- 4) kohustatud isikute vastutust seadusest tulenevate nõuete rikkumise korral.

(2) Käesolevas seaduses ette nähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

§ 3. Seaduse kohaldamine

(1) Käesolevat seadust kohaldatakse järgmiste isikute majandus-, kutse- ja ametitegevuses:

- 1) krediidiasutused;
- 2) finantseerimisasutused;
- 3) õnnemängude korraldajad;
- 4) isikud, kes teevad või vahendavad tehinguid kinnisvaraga;
- 5) kauplejad kaubandustegevuse seaduse tähenduses, kui neile tasutakse sularahas üle 200 000 krooni või võrdväärne summa muus väeringus, sõltumata sellest, kas rahaline kohustus täidetakse tehingus ühe maksena või mitme omavahelist seost omava maksena, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti;
- 6) pandimajapidajad;
- 7) audiitorid ja raamatupidamisteenuse pakkujad;
- 8) raamatupidamise või maksustamise valdkonnas nõustamisteenuse pakkujad;
- 9) usaldusfondide ja äriühingute teenuse pakkujad.

(2) Käesolevat seadust kohaldatakse notari, advokaadi, kohtutäituri, pankrotihalduri, ajutise pankrotihalduri ja muu õigusteenuse osutaja suhtes, kui ta finants- või kinnisvaratehingus tegutseb oma kliendi nimel ja arvel.

Samuti kohaldatakse käesolevat seadust nimetatud isiku suhtes, kui ta juhendab tehingu kavandamist või elluviimist või teeb ametitoimingut, mis on seotud:

- 1) kinnisasja, ettevõtte või äriühingu ostu või müügiga;
- 2) kliendi raha, väärtpaberite või muu vara haldamisega;
- 3) panga- või väärtpaberikontode avamise või haldamisega;
- 4) äriühingu asutamiseks, tegevuseks või juhtimiseks vajalike vahendite hankimisega;
- 5) usaldusfondi, äriühingu või muu sellise üksuse asutamise, tegevuse või juhtimisega.

(3) Käesolevas seaduses käsitatakse sularaha Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1889/2005 ühendusse sisse toodava või ühendusest välja viidava sularaha kontrollimise kohta (ELT L 309, 25.11.2005, lk 9–12) tähenduses. Sularaha kohta sätestatud kohaldatakse ka rahalise kohustuse täitmisel väärismetalliga, mida arvestatakse kangide või muude ühikutena.

2. jagu Mõisted

§ 4. Rahapesu

(1) Rahapesu on kuritegeliku tegevuse tulemusel saadud vara või selle asemel saadud vara:

- 1) tõelise olemuse, päritolu, asukoha, käsutamiseviisi, ümberpaigutamise, omandiõiguse või varaga seotud muude õiguste varjamine või saladuses hoidmine;
- 2) muundamine, ülekandmine, omandamine, valdamine või kasutamine eesmärgiga varjata või hoida saladuses vara ebaseaduslikku päritolu või abistada kuritegelikus tegevuses osalenud isikut, et ta saaks hoiduda oma tegude õiguslikest tagajärgedest.

(2) Rahapesuga on tegemist ka juhul, kui kuritegelik tegevus, mille tulemusel saadi rahapesus kasutatav vara, toimus teise riigi territooriumil.

§ 5. Terrorismi rahastamine

Terrorismi rahastamine on terrorikuriteo rahastamine karistusseadustiku § 237³ tähenduses.

§ 6. Krediidiasutus ja finantseerimisasutus

(1) Krediidiasutus käesoleva seaduse tähenduses on:

- 1) krediidiasutus krediidiasutuste seaduse tähenduses;
- 2) Eestis äriregistrisse kantud välisriigi krediidiasutuse filiaal.

(2) Finantseerimisasutus käesoleva seaduse tähenduses on:

- 1) finantseerimisasutus krediidiasutuste seaduse tähenduses;
- 2) valuutavahetusteenuse pakkuja;
- 3) makseteenuse pakkuja;
- 4) alternatiivsete maksevahendite teenuse pakkuja;
- 5) elukindlustusega tegelev kindlustusandja kindlustustegevuse seaduse tähenduses (edaspidi *kindlustusandja*);
- 6) elukindlustuse vahendusega tegelev kindlustusmaakler kindlustustegevuse seaduse tähenduses (edaspidi *kindlustusmaakler*);
- 7) fondivalitseja ja aktsiaseltsina asutatud investeerimisfond investeerimisfondide seaduse tähenduses;
- 8) investeerimisühing väärtpaberituru seaduse tähenduses;
- 9) hoiu-laenuühistu hoiu-laenuühistu seaduse tähenduses;
- 10) e-raha asutus e-raha asutuste seaduse tähenduses;
- 11) punktides 1–10 nimetatud teenust pakkuv välisriigi teenusepakkuja Eesti äriregistrisse kantud filiaal.

(3) Valuutavahetusteenus käesoleva seaduse tähenduses on ettevõtja poolt majandus- või kutsetegevuses ühe kehtiva valuuta vahetamine teise kehtiva valuuta vastu.

(4) Alternatiivsete maksevahendite teenuse pakkuja on isik, kes oma majandus- või kutsetegevuse käigus ostab, müüb või vahendab side-, ülekande- või kliiringsüsteemi kaudu rahalist väärtust omavaid vahendeid, mille abil on võimalik täita rahalisi kohustusi või mida saab vahetada kehtiva vääringu vastu, kuid kes ei ole lõikes 1 nimetatud isik ega finantseerimisasutus krediidiasutuste seaduse tähenduses.

§ 7. Usaldusfondide ja äriühingute teenuse pakkuja

Usaldusfondide ja äriühingute teenuse pakkuja on füüsiline või juriidiline isik, kelle põhiline majandus- või kutsetegevus seisneb kolmandale isikule vähemalt ühe järgmise teenuse osutamises:

- 1) äriühingu või muu juriidilise isiku asutamine;
- 2) tegutsemine juhatajana või juhatuse liikmena äriühingus, osanikuna täisühingus või sellisel positsioonil muus juriidilises isikus, samuti teise isiku nimetatud ametikohale asumise korraldamine;
- 3) asukoha või tegevuskoha aadressi, sealhulgas aadressi kui kontaktandmete osa kasutamise või postisaadetiste vastuvõtmiseks aadressi kasutamise võimaldamine ja muude eeltooduga seonduvate teenuste pakkumine äriühingule või muule juriidilisele isikule, seltsingule või muule sellisele lepingulisele õiguslikule üksusele;

4) seltsingu või muu sellise lepingulise õigusliku üksuse esindajana tegutsemine või teise isiku määramine sellele positsioonile;

5) aktsionäri esindajana tegutsemine või teise isiku aktsionäri esindajana tegutsemise korraldamine, välja arvatud nende äriühingute puhul, kelle väärtpaberid on reguleeritud väärtpaberiturul kauplemisele võetud ja kelle suhtes kohaldatakse Euroopa Ühenduse õigusaktidega kooskõlas olevaid avalikustamismõndeid või võrdväärseid rahvusvahelisi standardeid.

§ 8. Tegelik kasusaaja

(1) Tegelik kasusaaja on füüsiline isik, kes teostab oma mõju ära kasutades lõplikku kontrolli ja kelle huvides, kasuks või arvel tehing või toiming tehakse. Tegelik kasusaaja on füüsiline isik, kes lõplikult omab äriühingut või teostab lõplikku kontrolli äriühingu juhtimise üle:

1) omades üle 25 protsendi aktsiatest, osadest või hääleõigustest otsese või kaudse omamise või kontrollimise kaudu, kaasa arvatud esitajaaktsiate või -osade kujul;

2) kontrollides muul viisil juriidilise isiku juhtimist.

(2) Tegelikuks kasusaajaks peetakse ka sellist füüsilist isikut, kes on vara haldamise või jagamisega tegeleva juriidilise isiku, seltsingu või muu sellise lepingulise õigusliku üksuse vara suhtes soodustatud isik eelnevalt kindlaks määratult vähemalt 25 protsendi ulatuses või kes olulisel määral kontrollib juriidilise isiku, seltsingu või muu sellise lepingulise õigusliku üksuse vara vähemalt 25 protsendi ulatuses.

(3) Tegelikuks kasusaajaks arvatakse ka füüsiline isik, kes on vara haldamise või jagamisega tegeleva juriidilise isiku, seltsingu või muu sellise lepingulise õigusliku üksuse vara suhtes soodustatud isik eelnevalt kindlaks määramata ulatuses ja kelle huvides peamiselt juriidiline isik, seltsing või muu selline lepinguline õiguslik üksus asutati või tegutseb.

(4) Lõike 1 punkti 1 ei kohaldata äriühingute suhtes, kelle väärtpaberid on reguleeritud väärtpaberiturul kauplemisele võetud.

§ 9. Vara

Vara käesoleva seaduse tähenduses on igasugune ese, samuti sellise eseme omandiõigust või muid selle esemega seotud õigusi tõendav dokument, sealhulgas elektroonne dokument, ning sellisest esemest saadud kasu.

§ 10. Kohustatud isik

Kohustatud isik on § 3 lõikes 1 või 2 nimetatud isik.

§ 11. Ärisuhe

(1) Ärisuhe käesoleva seaduse tähenduses on kohustatud isiku suhe, mis:

1) tekib kestvuslepingu sõlmimisel majandus- või kutsetegevuses;

2) ei põhine kestvuslepingul, kuid mille puhul kontakti loomise ajal võiks mõistlikult oodata teatavat kestust ja mille jooksul kohustatud isik teeb korduvalt eraldiseisvaid tehinguid majandus-, kutse- või ametitegevuse raames.

(2) Klient käesoleva seaduse tähenduses on kohustatud isikuga ärisuhtes olev isik.

2. peatükk HOOLSUSKOHUSTUSTE TÄITMINE

1. jagu Hoolsusmeetmed

§ 12. Hoolsusmeetmete kohaldamise kohustus

(1) Kohustatud isik pöörab majandus-, kutse- või ametitegevuses kõrgendatud tähelepanu tehingus või ametitoimingus osaleva isiku või kliendi tegevusele ja asjaoludele, mis viitavad rahapesule või terrorismi rahastamisele või mille seotus rahapesu või terrorismi rahastamisega on tõenäoline, sealhulgas keerukatele, suure väärtusega ja ebatavalistele tehingutele, millel ei ole mõistlikku majanduslikku eesmärki.

(2) Kohustatud isik kohaldab hoolsusmeetmeid vähemalt:

1) ärisuhte loomisel;

2) tehingute juhuti tegemisel või vahendamisel, kui tehingu väärtus on üle 200 000 krooni või võrdväärne summa muus vääringus, sõltumata sellest, kas rahaline kohustus täidetakse tehingus ühe maksena või mitme omavahelist seost omava maksena, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti;

3) rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse korral, hoolimata ükskõik millisest seaduses nimetatud mõõndusest, erandist või piirsummast;

4) isikusamasuse tuvastamise ja esitatud teabe kontrollimise või vastavate andmete ajakohastamise käigus varem kogutud dokumentide või andmete ebapiisavuse või tõele mittevastavuse kahtluse korral.

§ 13. Hoolsusmeetmed

(1) Kohustatud isik kohaldab §-s 12 nimetatud kohustuse täitmiseks majandus-, kutse- või ametitegevuses järgmisi hoolsusmeetmeid:

1) kliendi või tehingus osaleva isiku isikusamasuse tuvastamine tema esitatud dokumentide ja andmete alusel ning esitatud teabe kontrollimine usaldusväärsest ja sõltumatust allikast hangitud teabe põhjal;

2) füüsilise või juriidilise isiku esindaja isikusamasuse ja esindusõiguse tuvastamine ning kontrollimine;

3) tegeliku kasusaaja tuvastamine, sealhulgas juriidilise isiku, usaldusfondi, seltsingu või muu sellise lepingulise õigusliku üksuse omandi- ja kontrollstruktuuri kohta teabe kogumine, lepingueelsete läbirääkimiste käigus antava teabe või muu usaldusväärsest ja sõltumatust allikast hangitud teabe põhjal;

4) teabe hankimine ärisuhte ja tehingu eesmärgi ning olemuse kohta;

5) ärisuhte pidev jälgimine, sealhulgas ärisuhte vältel teostatud tehingute jälgimine, isikusamasuse tuvastamisel kasutatud andmete regulaarne kontrollimine, asjakohaste dokumentide, andmete ja teabe ajakohastamine ning vajaduse korral tehingus kasutatud vahendite allika ja päritolu tuvastamine.

(2) Krediidiasutus ja finantseerimisasutus kohaldavad kolmandas riigis asuvas esinduses, filiaalis ja enamusosalusega tütarettevõtjas hoolsusmeetmeid ning andmete kogumise ja säilitamise nõudeid, mis on vähemalt võrdväärseid käesolevas seaduses sätestatudetega. Kui kolmanda riigi õigusaktid ei võimalda võrdväärsete meetmete kohaldamist, teatavad krediidiasutus ja finantseerimisasutus sellest viivitamata pädevale järelevalveasutusele ja rakendavad täiendavaid meetmeid rahapesu või terrorismi rahastamise riskide vältimiseks.

§ 14. Üldine hoolsusmeetmete kohaldamine

(1) Kohustatud isik kohaldab § 13 lõike 1 punktides 1–4 nimetatud hoolsusmeetmeid iga kord enne ärisuhte loomist või tehingu tegemist, kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(2) Kui tehingus täidetakse rahaline kohustus omavahelist seost omavate maksetena ja nende maksete üldsumma ei ole teada, tuleb tehingus osaleva isiku isikusamasus tuvastada ja esitatud teavet kontrollida kohe, kui saab teatavaks § 12 lõike 2 punktis 2 nimetatud summa ületamine.

(3) Kohustatud isik kohaldab kõiki § 13 lõikes 1 nimetatud hoolsusmeetmeid, kuid võib hoolsusmeetmete kohaldamiseks valida sobiva ulatuse, lähtudes ärisuhte või tehingu iseloomust või tehingus või ametitoimingus osaleva isiku või kliendi isiku riskiastmest.

(4) Kohustatud isikul on õigus § 13 lõike 1 punktides 1–3 nimetatud hoolsusmeetmete kohaldamisel tugineda teabele, mille ta on kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis saanud Eestis äriregistrisse kantud krediidiasutuselt või välisriigi krediidiasutuse filiaalilt või krediidiasutuselt, kes on registreeritud või kelle tegevuskoht on Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või kolmandas riigis, kus kehtivad käesolevas seaduses sätestatuga võrdväärseid nõuded.

§ 15. Krediidiasutuse ja finantseerimisasutuse poolt hoolsusmeetmete kohaldamise erisused

(1) Krediidiasutuses või finantseerimisasutuses konto avamisel või muu teenuse esmakordsel kasutamisel isiku poolt, kellega krediidiasutusel või finantseerimisasutusel ei ole ärisuhet, tuleb tehingus osaleva või teenust kasutava isiku isikusamasus tuvastada, viibides isiku või tema esindajaga samas kohas.

(2) Krediidiasutus ja finantseerimisasutus ei tohi osutada teenuseid, mida on võimalik kasutada ilma tehingus osaleva isiku isikusamasust tuvastamata ja esitatud teavet kontrollimata. Krediidiasutus ja finantseerimisasutus on kohustatud konto avama ja kontot pidama kontoomaniku nimel.

(3) Krediidiasutusel ja finantseerimisasutusel on keelatud sõlmida lepingut või teha otsust anonüümse konto või hoiuraamatu avamise kohta. Keeldu rikkuv tehing on tühine.

(4) Krediidiasutus ja finantseerimisasutus võivad tehingus osaleva isiku soovil erandina avada konto enne hoolsusmeetmete täielikku kohaldamist tingimusel, et kontot debiteeritakse pärast § 13 lõike 1 punktides 1–4 nimetatud hoolsusmeetmete kohaldamist ja tehinguga seotud esimene makse tehakse sama isiku konto kaudu, mis on avatud krediidiasutuses, kellel on tegevuskoht Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või riigis, kus kehtivad käesolevas seaduses sätestatudetega võrdväärseid nõuded.

(4¹) Krediidiasutus võib asutatava äriühingu nimele avada konto äriseadustiku § 67 lõike 4 punkti 1 alusel kehtestatud korras registripidaja poolt arvutivõrgu kaudu automaatselt kontrollitud isikuandmete tuginedes või äriseadustiku § 520 lõike 4 alusel volitatud notari kaudu tingimusel, et nimetatud kontole tehakse osa- või aktsiakapitali sissemakse konto kaudu, mis on avatud Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis

tegutsevas krediidasutuses või lepinguriigis avatud välisriigi krediidasutuse filiaalis, ja kontot ei debiteerita enne äriühingu Eesti äriregistrisse kandmist ning käesoleva seaduse § 13 lõike 1 punktides 1–4 nimetatud hooldusmeetmete kohaldamist käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud korras. Äriühingu esindajad peavad krediidasutusel võimaldama hooldusmeetmete kohaldamist käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud korras ja sõlmima selle konto kohta arvelduslepingu kuue kuu jooksul konto avamisest arvates.
[RT I 2008, 27, 177- jõust. 10.07.2008]

(5) Kindlustusandja ja kindlustusmaakler võivad elukindlustuslepingu alusel soodustatud isiku isikusamasust kontrollida pärast ärisuhte loomist, kuid mitte hiljem kui väljamakse tegemisel või soodustatud isiku poolt elukindlustuslepingust tulenevate õiguste realiseerimise alustamisel.

(6) Valuutavahetusteenuse osutamisel on teenuse pakkuja kohustatud tuvastama iga tehingus osaleva isiku isikusamasuse ja seda kontrollima, kui sularahas vahetatav summa kas ühekordses tehingus või seotud tehingutena ületab 100 000 krooni või võrdväärse summa muus vääringus.

(7) Makseteenuse pakkuja on kohustatud teenuse osutamisel ja vahendamisel tuvastama iga kliendi isikusamasuse, kes tema kaudu rahaülekandeid saadab või saab.

(8) Alternatiivsete maksevahendite teenuse pakkuja on kohustatud:

- 1) tuvastama iga kliendi isikusamasuse ärisuhte loomisel ja tehingu tegemisel kliendiga samas kohas viibides, kui selle kliendi tehingute väärtus kalendrikuus ületab 15 000 krooni või võrdväärse summa muus vääringus;
- 2) mitme kliendi vahelise tehingu vahendamisel tuvastama iga tehingus osaleva isiku isikusamasuse ja esitatud teavet kontrollima.

§ 16. Muu kohustatud isiku poolt hooldusmeetmete kohaldamise erisused

(1) Õnnemängu korraldaja on kohustatud tuvastama § 23 lõikes 3 nimetatud andmed ja kontrollima neid kõigi isikute kohta, kelle poolt antav või saadav summa ühekordse tehinguga või seotud tehingutena ületab 30 000 krooni või võrdväärse summa muus vääringus.

(2) Notari poolt isikusamasuse tuvastamisel ja muude hooldusmeetmete kohaldamisel lähtutakse tõestamiseseadusest ja notariaadiseadusest, arvestades käesolevast seadusest tulenevaid erisusi.

(3) Notar, kohtutäitur, pankrotihaldur, audiitor, advokaat ja muu õigusteenuse osutaja võivad kliendi, tehingus osaleva isiku ja tegeliku kasusaaja isikusamasust tuvastada ja esitatud teavet kontrollida ärisuhte loomise või tehingu tegemise ajal, kui see on vajalik, et kutsetegevuse tavapärasest käiku mitte katkestada, ja kui rahapesu või terrorismi rahastamise risk on väike.

(4) Lõikes 3 nimetatud juhul tuleb hooldusmeetmete kohaldamine lõpetada võimalikult kiiresti pärast esmakontakti ning enne siduvate toimingute tegemist.

§ 17. Hooldusmeetmete kohaldamise lihtsustatud kord

(1) Kohustatud isik võib § 13 lõikes 1 nimetatud hooldusmeetmeid kohaldada rahapesu või terrorismi rahastamise väikese riski korral §-st 18 tulenevate tingimuste täitmisel lihtsustatud korras ning määrata meetmete sobiva ulatuse, lähtudes ärisuhte iseloomust või tehingu ja tehingus või ametitoimingus osaleva isiku või kliendi riskiastmest.

(2) Hooldusmeetmeid ei kohaldata lihtsustatud korras, kui on tekkinud rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlus.

(3) Kohustatud isik peab koguma piisava hulga teavet, mis võimaldaks kindlaks teha, kas majandus- või kutsetegevuses tehtav tehing ja tehingus või ametitoimingus osalev isik või klient vastab § 18 lõigetes 1–4 nimetatud tingimustele.

§ 18. Hooldusmeetmete lihtsustatud korras kohaldamise tingimused

(1) Kohustatud isik võib hooldusmeetmeid kohaldada lihtsustatud korras, kui majandus- või kutsetegevuses tehtavas tehingus või ametitoimingus osalev isik või klient on:

- 1) Eestis asutatud avalik-õiguslik juriidiline isik;
- 2) Eesti või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi valitsusasutus või muu avalikke ülesandeid täitev asutus;
- 3) Euroopa Ühenduse asutus;
- 4) Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi või kolmanda riigi äriühing, kelle kohta kehtivad käesolevas seaduses sätestatud nõuetega võrdväärsed nõuded ja kelle emiteeritud väärtpaberitega kaubeldakse reguleeritud väärtpaberiturul ühes või mitmes Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis;
- 5) krediidasutus või finantseerimisasutus, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või kolmandas riigis asuv krediidasutus või finantseerimisasutus, kelle kohta kehtivad tema asukohariigis käesolevas seaduses sätestatuga võrdväärsed nõuded, mille täitmise üle teostatakse riiklikku järelevalvet.

(2) Kohustatud isik võib hoolsusmeetmeid kohaldada lihtsustatud korras Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi või kolmanda riigi notari või kohtutäituri poolt avatud ametikonto tegelike kasusaajate suhtes, kui ametikonto suhtes kohaldatakse rahvusvahelistele standarditele vastavaid rahapesu või terrorismi rahastamise tõkestamise hoolsusmeetmeid ja teostatakse riiklikku järelevalvet nende nõuete täitmise üle ning teavet tegeliku kasusaaja isiku isikusamasuse kohta omab ja säilitab notar või kohtutäitur.

(3) Kindlustusandja ja kindlustusmaakler võivad hoolsusmeetmeid kohaldada lihtsustatud korras, kui:

- 1) sõlmitakse elukindlustusleping, mille puhul aastane kindlustusmaks ei ületa 15 000 krooni või ühekordne maks ei ületa 35 000 krooni;
- 2) sõlmitakse pensionikindlustusleping, mis ei sätesta taganemis- ega ülesütlemissõigust ja mida ei saa kasutada laenu tagatisena;
- 3) tehing tehakse töötajatele väljateenitud aastate pensioni või muid selliseid pensionihüvitisi võimaldava skeemi raames, mille puhul kindlustusmaksed arvatakse palgast maha ning pensioniskeemi tingimused ei võimalda skeemis osaleja õiguste loovutamist.

(4) Kohustatud isik võib hoolsusmeetmeid rakendada lihtsustatud korras tehingu puhul, kui:

- 1) kliendiga on sõlmitud kirjalik kestvusleping;
- 2) makse teostatakse tehingus osaleva isiku või kliendi konto kaudu, mis asub Eestis äriregistrisse kantud krediidasutuses või välisriigi krediidasutuse filiaalis või krediidasutuses, kes on registreeritud või kellel on tegevuskoht Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või riigis, kus kehtivad käesolevas seaduses sätestatuga võrdväärsed nõuded;
- 3) ta on eelnevalt kehtestanud sisemiste protseduurireeglitega, et seda liiki tehingutest tulenevate rahaliste kohustuste täitmise aastane koguväärtus ei ületa 200 000 krooni suurust ülemmäära.

(5) [Rahandusminister kehtestab määrusega](#) teatud isikute või tehingute rahapesu või terrorismi rahastamise väikese riski kriteeriumid, mille korral võib hoolsusmeetmeid kohaldada lihtsustatud korras.

§ 19. Hoolsusmeetmete kohaldamine tugevdatud korras

(1) Kohustatud isik kohaldab hoolsusmeetmeid tugevdatud korras, kui olukorra olemusega kaasneb suur rahapesu või terrorismi rahastamise risk.

(2) Kohustatud isik peab kohaldama lõikes 3 nimetatud tugevdatud hoolsusmeetmeid, kui:

- 1) majandus- või kutsetegevuses tehtavas tehingus või ametitoimingus osaleva isiku või kliendi isikusamasus on tuvastatud ja esitatud teave kontrollitud isikuga või kliendiga samas kohas viibimata;
- 2) isikusamasuse tuvastamisel või esitatud teabe kontrollimisel tekib kahtlus esitatud andmete tõlevastavuses või dokumentide ehtsuses või tegeliku kasusaaja või tegelike kasusaajate tuvastamises;
- 3) majandus- või kutsetegevuses tehtavas tehingus või ametitoimingus osalev isik või klient on § 21 lõikes 1 nimetatud isik.

(3) Kohustatud isik peab lõigetes 1 ja 2 nimetatud juhul kohaldama vähemalt ühte järgmistest tugevdatud hoolsusmeetmetest:

- 1) isikusamasuse tuvastamine ja esitatud teabe kontrollimine lisadokumentide, andmete või teabe põhjal, mis pärinevad usaldusväärsest ja sõltumatust allikast või Eestis äriregistrisse kantud krediidasutuselt või välisriigi krediidasutuse filiaalilt või krediidasutuselt, kes on registreeritud või kellel on tegevuskoht Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või riigis, kus kehtivad käesolevas seaduses sätestatuga võrdväärsed nõuded, ja kui selles krediidasutuses on isiku isikusamasus tuvastatud isikuga samas kohas viibides;
- 2) lisameetmete võtmine esitatud dokumentide ehtsuses ja nendes sisalduvate andmete õigsuses veendumiseks, muu hulgas nende notariaalse või ametliku kinnitamise nõudmine või andmete õigsuse kinnitamine dokumendi välja andnud punktis 1 nimetatud krediidasutuse poolt;
- 3) tehinguga seotud esimese makse tegemine konto kaudu, mis on avatud tehingus osaleva isiku või kliendi nimel krediidasutuses, kes on registreeritud või kelle tegevuskoht on Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või riigis, kus kehtivad käesolevas seaduses sätestatuga võrdväärsed nõuded.

(4) Kohustatud isik peab lõigetes 1 ja 2 sätestatud juhul tavapärasest sagedamini kohaldama § 13 lõike 1 punktis 5 nimetatud hoolsusmeetmeid.

(5) Hoolsusmeetmete nõuetekohase kohaldamise eest vastutab kohustatud isik.

§ 20. Riikliku taustaga isik

(1) Riikliku taustaga isik on füüsiline isik, kes täidab või on täitnud avaliku võimu olulisi ülesandeid, samuti sellise isiku perekonnaliikmed ja lähedased kaastöötajad. Riikliku taustaga isikuks ei peeta isikut, kes ei ole tehingu tegemise kuupäevaks vähemalt aasta jooksul täitnud avaliku võimu olulisi ülesandeid ega sellise isiku perekonnaliikmeid ja lähedasi kaastöötajaid.

(2) Avaliku võimu oluliste ülesannete täitja käesoleva seaduse tähenduses on:

- 1) riigipea, valitsusjuht, minister, aseminister ja abiminister;
- 2) parlamendiliige;
- 3) ülemkohtu, konstitutsioonikohtu ja muu sellise kõrgema kohtu, kelle otsuseid saab edasi kaevata üksnes erandjuhtudel, kohtunik;
- 4) riigi kontrollasutuse ja keskpanga nõukogu liige;

- 5) suursaadik, asjur ja kaitsejõudude kõrgem ohvitser;
- 6) riigi äriühingu juhtimis-, järelevalve- ja haldusorgani liige.

(3) Lõike 2 punktides 1–5 sätestatu hõlmab Euroopa Liidu ja muude rahvusvaheliste organisatsioonide ametikohti.

(4) Avaliku võimu oluliste ülesannete täitja perekonnaliige on:

- 1) tema abikaasa;
- 2) abikaasaga võrdväärne partner vastavalt isiku elukohariigi õigusele või tehingu sõlmimise kuupäeva seisuga temaga vähemalt aasta ühist majapidamist omanud isik;
- 3) tema lapsed ja nende abikaasad või partnerid punkti 2 tähenduses;
- 4) tema vanem.

(5) Avaliku võimu oluliste ülesannete täitja lähedane kaastöötaja on:

- 1) füüsiline isik, kellel on avaliku võimu oluliste ülesannete täitjaga lähedased ärisuhted või kellega koos on avaliku võimu oluliste ülesannete täitja juriidilise isiku või lepingulise õigusliku üksuse ühine tegelik kasusaaja;
- 2) isik, kes tegeliku kasusaajana omab täielikult juriidilist isikut või lepingulist õiguslikku üksust, mis on teadaolevalt asutatud avaliku võimu oluliste ülesannete täitja kasuks.

§ 21. Tehingud teise liikmesriigi ja kolmanda riigi riikliku taustaga isikuga

(1) Kohustatud isik kohaldab teise Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi ja kolmanda riigi riikliku taustaga isikuga, tema perekonnaliikmega ja lähedase kaastöötajaga ärisuhte loomisel ning tehingu ja ametitoimingute tegemisel §-s 19 sätestatud tugevdatud hoolsusmeetmeid.

(2) Kohustatud isik täidab lõikes 1 nimetatud juhul lisaks järgmisi nõudeid:

- 1) ärisuhte loomise ja tehingu tegemise otsustamisel rakendab sobivaid riskipõhiseid siseprotseduure;
- 2) ärisuhte loomise otsustab kohustatud isiku juhatuse või juhatuse poolt volitatud isik või isikud;
- 3) ärisuhte loomisel ja tehingu tegemisel võtab asjakohased meetmed kasutatava raha ja muu vara päritolu kindlakstegemiseks;
- 4) kohaldab pidevalt § 13 lõike 1 punktis 5 nimetatud hoolsusmeetmeid.

§ 22. Krediitiasutuse ja finantseerimisasutuse korrespondentsuhted

(1) Krediitiasutus ja finantseerimisasutus kohaldavad hoolsusmeetmeid tugevdatud korras kolmanda riigi krediitiasutusega korrespondentkonto avamisel ja vastava lepingu kehtivuse ajal, sealhulgas hindavad regulaarselt kolmanda riigi krediitiasutuse:

- 1) usaldusvärsust, mainet ja tema üle teostatava järelevalve tõhusust avalikult kättesaadava teabe alusel;
- 2) rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kontrollisüsteeme.

(2) Korrespondentkonto avamise aluseks olevas lepingus või krediitiasutuse protseduurireeglites peab olema sätestatud keeld avada korrespondentkontot krediitiasutusele, kes vastab lõike 3 punktis 1 nimetatud tingimusele, ja poolte kohustused:

- 1) rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise hoolsusmeetmete kohaldamisel, sealhulgas laiendatud kasutusõigusega kontole või muule sellisele kontole juurdepääsu omava kliendi suhtes;
- 2) päringu alusel kliendi isikusamasuse tuvastamise ja esitatud teabe kontrollimise käigus kogutud andmete esitamisel.

(3) Krediitiasutusel ja finantseerimisasutusel on keelatud avada ja omada korrespondentkontot krediitiasutuses, kes vastab vähemalt ühele järgmistest tingimustest:

- 1) krediitiasutuse tegelik juhtimis- või tegevuskoht asub väljaspool tema asukohariiki ning krediitiasutus ei kuulu piisava järelevalve all olevasse krediitiasutuse või finantseerimisasutuse konsolideerimisgruppi ega kontserni;
- 2) krediitiasutuses on avatud punktis 1 nimetatud tunnustele vastava krediitiasutuse konto;
- 3) krediitiasutuse juhtide usaldusvärsuse ning rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmete hindamisel ilmnevad puudujärgid lähtuvalt rahvusvahelistest standarditest või käesolevas paragrahvis sätestatud hindamisel aluseks võetavatest asjaoludest.

(4) Keeldu rikkuv kokkulepe korrespondentkonto avamise kohta lõike 3 punktides 1 ja 2 nimetatud tingimustele vastavas krediitiasutuses on tühine.

(5) Lõigetes 3 ja 4 sätestatud kohaldatakse ka korrespondentsuhtele asutuse ja ettevõtjaga, kelle peamine ja püsiv tegevus on krediitiasutuste seaduse § 6 lõikes 1 nimetatud tehingutega sarnaste tehingute tegemine.

2. jagu

Andmete kogumine ja säilitamine

§ 23. Füüsilise isiku isikusamasuse tuvastamise aluseks olevad dokumendid ja andmed

(1) Kohustatud isik tuvastab füüsilise isiku isikusamasuse ja kontrollib seda isikut tõendavate dokumentide seaduse § 2 lõikes 2 nimetatud dokumendi, välisriigis väljaantud kehtiva reisidokumendi või isikut tõendavate dokumentide seaduse § 4 lõikes 1 sätestatud tingimustele vastava juhiloa alusel. Tehingus osaleva isiku esindaja esitab lisaks isikut tõendavale dokumendile ette nähtud vormis esindusõigust tõendava dokumendi.

(2) Isikusamasuse tuvastamiseks esitatud isikut tõendava dokumendi isikuandmete ja fotoga leheküljest tehakse koopia. Lisaks registreerib kohustatud isik lõikes 1 nimetatud isikute isikusamasuse tuvastamisel ja esitatud teabe kontrollimisel järgmised isikuandmed:

- 1) nimi ja esindaja nimi;
- 2) isikukood, isikukoodi puudumisel sünniaeg ja sünnikoht;
- 3) isikusamasuse tuvastamisel ja kontrollimisel kasutatud dokumendi nimetus ja number, selle väljaandmise kuupäev ja väljaandnud ametiasutuse nimetus;
- 4) esindusõiguse tuvastamisel ja kontrollimisel kasutatud dokumendi nimetus, väljaandmise kuupäev ja väljaandja nimi või nimetus.

(3) Kohustatud isik registreerib lõikes 1 nimetatud isiku käest saadud teabe alusel tema elukoha aadressi ja kutse- või tegevusala. Kui majandus- või kutsetegevuses tehtavas tehingus osalevaks isikuks või kliendiks on teise Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi või kolmanda riigi füüsiline isik, registreerib kohustatud isik teabe selle kohta, kas isik täidab või on täitnud avaliku võimu olulisi ülesandeid või on avaliku võimu olulist ülesannete täitja lähedane kaastöötaja või perekonnaliige.

(4) Kohustatud isiku nõudmisel esitab majandus- või kutsetegevuses tehtavas tehingus või ametitoimingus osalev isik või klient § 13 lõikes 1 nimetatud hooldusmeetmete kohaldamiseks vajalikud dokumendid ja annab asjakohast teavet.

(5) Välisriigi juriidilise isiku esindaja peab kohustatud isiku nõudel esitama oma volitusi tõendava notariaalselt või sellega võrdsustatud korras kinnitatud dokumendi, mis on legaliseeritud või kinnitatud legaliseerimist asendava tunnistusega (*apostille*’iga), kui välislepingust ei tulene teisiti.

06.02.2014 14:02

Veaparandus - Parandatud täheviiga sõnas "teisiti" Riigi Teataja seaduse § 10 lõike 4 alusel.

(6) Kui lõigetes 1 ja 3 nimetatud dokumenti või andmeid ei ole võimalik saada, võib kasutada isikusamasuse kontrollimiseks notariaalselt tõestatud või notariaalselt või ametlikult kinnitatud dokumente.

(7) Kohustatud isiku nõudmisel kinnitab majandus- või kutsetegevuses tehtavas tehingus või ametitoimingus osalev isik või klient hooldusmeetmete kohaldamiseks esitatud teabe ja dokumentide õigsust oma allkirjaga.

§ 24. Juriidilise isiku isikusamasuse tuvastamise aluseks olevad dokumendid ja andmed

(1) Kohustatud isik tuvastab juriidilise isiku isikusamasuse ja õigusvõime olemasolu ning kontrollib saadud teavet. Eestis registreeritud juriidilise isiku ja Eestis registreeritud välisriigi äriühingu filiaali isikusamasus tuvastatakse asjakohase registri registrikaardi väljavõtte ning välisriigi juriidilise isiku isikusamasus tuvastatakse asjakohase registri väljavõtte või registreerimistunnistuse ärakirja või sellega võrdväärse dokumendi alusel, mis on pädeva asutuse või organi poolt välja antud mitte varem kui kuus kuud enne selle esitamist.

(2) Isikusamasuse tuvastamiseks esitatud dokumendis peavad vähemalt sisalduma:

- 1) juriidilise isiku ärinimi või nimi, asukoht ja aadress;
- 2) registrikood või registreerimisnumber;
- 3) dokumendi väljaandmise kuupäev ja väljaandnud ametiasutuse nimetus.

(3) Kohustatud isik registreerib lõikes 1 nimetatud dokumentide alusel või kui vastavad andmed ei nähtu nimetatud dokumentidest, siis tehingus osaleva juriidilise isiku esindaja käest saadud teabe alusel järgmised andmed:

- 1) juhataja nime või juhatuse liikmete või muu seda asendava organi liikmete nimed ja nende volitused juriidilise isiku esindamisel;
- 2) juriidilise isiku tegevusvaldkonna;
- 3) sidevahendite numbrid;
- 4) juriidilise isiku tegelike kasusaajate andmed.

(4) Kui kohustatud isikul on teavet, et majandus- või kutsetegevuses tehtavas tehingus osaleva isiku või kliendiga võib olla seotud teise Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi või kolmanda riigi riikliku taustaga isik, tuleb juriidilise isiku esindaja käest saadud teabe alusel registreerida lisaks lõikes 3 nimetatud andmetele § 23 lõikes 3 nimetatud asjaolud.

(5) Registrikaardi väljavõtet ei pea esitama, kui kohustatud isikul on ligipääs äriregistri, mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri või välisriigi vastavate registreeritud andmetele arvutivõrgu kaudu.

(6) Kui lõigetes 1 ja 3 nimetatud dokumenti või andmeid ei ole võimalik saada, kasutatakse isikusamasuse kontrollimiseks notariaalselt tõestatud või notariaalselt või ametlikult kinnitatud dokumente.

§ 25. Tehingu andmete registreerimine

(1) Kohustatud isik registreerib isikusamasuse tuvastamisel ja esitatud teabe kontrollimisel tehingu tegemise kuupäeva või ajavahemiku ja tehingu sisu kirjelduse.

- (2) Krediidiasutus ja finantseerimisasutus registreerivad tehingu kohta lisaks järgmised andmed:
- 1) konto avamisel konto tüübi, konto numbril, vääringu ning väärtpaberite või muu vara olulised tunnused;
 - 2) vara hoiule võtmisel deponeerimise numbril ja vara turuhinna hoiule võtmise päeval või vara täpse kirjelduse, kui nimetatud vara turuhinda ei ole võimalik määrata;
 - 3) panga hoiulaeka või seifi üürimisel ja kasutamisel hoiulaeka või seifi numbril;
 - 4) aktsiate, võlakirjade ja muude väärtpaberitega seotud väljamakse tegemisel väärtpaberite liigi, tehingu rahalise väärtuse, vääringu ja konto numbril;
 - 5) kindlustuslepingu sõlmimisel selle konto numbril, mida esimese preemiasumma ulatuses debiteeriti;
 - 6) kindlustuslepingu alusel väljamakse tegemisel selle konto numbril, mida väljamakse summa ulatuses krediteeriti;
 - 7) maksevahenduse korral andmed, mille edastamine on kohustuslik vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1781/2006 raha ülekandmisel edastatava maksjaga seotud teabe kohta (ELT L 345, 8.12.2006, lk 1–9);
 - 8) alternatiivsete maksevahendite teenuse pakkumise korral maksja ja makseaja nime, isikukoodi, selle puudumisel sünniaja ja sünnikoha või kordumatu tunnuse, mille abil saab maksja kindlaks määrata;
 - 9) muu tehingu puhul tehingu summa, vääringu ja konto numbril.

§ 26. Andmete säilitamine

(1) Kohustatud isik peab säilitama isikusamasuse tuvastamise ja esitatud teabe kontrollimise aluseks olevate §-des 23 ja 24 nimetatud dokumentide originaale või koopiaid ja ärisuhte loomise aluseks olevaid dokumente vähemalt viis aastat pärast ärisuhte lõppemist.

(2) Kohustatud isik peab säilitama tehingu kohta koostatud dokumente mis tahes teabekandjal ning § 32 lõigetes 1 ja 2 nimetatud teatamiskohustuse aluseks olevaid dokumente ja andmeid vähemalt viis aastat pärast tehingu tegemist või teatamiskohustuse täitmist.

(3) Kohustatud isik peab säilitama lõigetes 1 ja 2 nimetatud dokumente ja andmeid viisil, mis võimaldab vastata ammendavalt ja viivitamata rahapesu andmebüroo või vastavalt õigusaktidele teiste uurimisasutuste või kohtu päringutele.

3. jagu

Rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud riskide juhtimine

§ 27. Tehingu tegemisest keeldumine ja ärisuhte lõpetamine

(1) Kohustatud isikul on keelatud luua ärisuhet või teha § 12 lõike 1 punktis 2 nimetatud tehingut, kui tehingus või ametitoimingus osalev isik või klient, vaatamata sellekohasele nõudmisele, ei esita § 13 lõike 1 punktides 1–4 nimetatud hooldusmeetmete täitmiseks nõutavaid dokumente ja asjakohast teavet või kui esitatud dokumentide põhjal tekib kohustatud isikul kahtlus, et tegemist võib olla rahapesu või terrorismi rahastamisega.

(1¹) Krediidiasutusel on keelatud sõlmida arvelduslepingut, kui käesoleva seaduse § 15 lõikes 4¹ nimetatud konto omanik, vaatamata sellekohasele nõudmisele, ei esita käesoleva seaduse § 13 lõike 1 punktides 1–4 nimetatud hooldusmeetmete täitmiseks nõutavaid dokumente ja asjakohast teavet või kui esitatud dokumentide põhjal tekib kohustatud isikul kahtlus, et tegemist võib olla rahapesu või terrorismi rahastamisega.
[RT I 2008, 27, 177- jõust. 10.07.2008]

(2) Kohustatud isikul on õigus keelduda tehingu tegemisest, kui tehingus või ametitoimingus osalev isik või klient, vaatamata sellekohasele nõudmisele, ei esita § 13 lõike 1 punktides 1–4 nimetatud asjaolude tuvastamiseks nõutavaid dokumente ja asjakohast teavet või tehingu objektiks oleva vara legaalselt päritolu tõendavaid andmeid ja dokumente või kui esitatud andmete ja dokumentide põhjal tekib kohustatud isikul kahtlus, et tegemist võib olla rahapesu või terrorismi rahastamisega.

(3) Kohustatud isik peab ärisuhte aluseks olevas kestvuslepingus nägema ette õiguse see erakorraliselt etteteatamistähtaega järgimata üles öelda, kui majandus- või kutsetegevuses tehtavas tehingus osalev isik või klient ei esita, hoolimata sellekohasest nõudmisest, dokumente ja asjakohast teavet või kui esitatud dokumendid ja andmed ei kõrvalda kohustatud isiku kahtlust, et tehingu või ärisuhte eesmärgiks võib olla rahapesu või terrorismi rahastamine.

(4) Krediidiasutus ja finantseerimisasutus võivad lõike 3 alusel ärisuhte lõpetamise korral kanda kliendi vara üksnes kontole, mis on avatud Eestis äriregistrisse kantud krediidiasutuses või välisriigi krediidiasutuse filiaalis või krediidiasutuses, kes on registreeritud või kellel on tegevuskoht Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või riigis, kus kehtivad käesolevas seaduses sätestatuga võrdväärsed nõuded. Käesolevas lõikes sätestatu kohta ei kohaldata võlaõigusseaduse § 720 lõikes 6 sätestatut.

(4¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 1¹ sätestatud keeldu rikkuv kokkulepe on tühine. Asutatava äriühingu konto suhtes rakendatakse lõike 4 esimeses lauses sätestatut, kui rahapesu andmebüroo ei ole käesoleva seaduse § 40 lõike 1 alusel tehtud ettekirjutusega teistsugust korda ette näinud.
[RT I 2008, 27, 177- jõust. 10.07.2008]

(5) Lõigetes 1–3 sätestatut ei kohaldata notari, advokaadi, kohtutäituri, pankrotihalduri või muu õigusteenuse osutaja suhtes, samuti audiitori ja raamatupidamise või maksustamise valdkonnas nõustamisteenust pakkuva isiku suhtes, kui ta hindab kliendi õiguslikku olukorda, kaitseb või esindab klienti kohtu-, vaide- või muus sellises menetluses, sealhulgas nõustab klienti menetluse algatamise või vältimise küsimuses.

(6) Kohustatud isik registreerib teabe ärisuhte loomisest või tehingu tegemisest keeldumise ja ärisuhte lõpetamise asjaolude kohta ja §-st 32 tuleneva teatamiskohustuse aluseks oleva teabe ning säilitab seda §-s 26 sätestatud korras.

§ 28. Kohustatud isikute majandus- ja kutsetegevusega seotud tegevuste edasiandmine

(1) Kui kohustatud isik on oma majandus- või kutsetegevusega seotud kohustuste paremaks täitmiseks tegevuse kolmandale isikule edasi andnud, loetakse, et kolmandale isikule on teada kõik käesolevast seadusest tulenevad nõuded. Nõuete rikkumise eest vastutab oma tegevuse edasi andnud kohustatud isik.

(2) Tegevuse edasiandmine on lubatud ainult juhul, kui:

- 1) see ei kahjusta kohustatud isiku või tehingus osaleva isiku õigustatud huve;
- 2) see ei takista kohustatud isiku tegevust ega käesolevas seaduses sätestatud kohustuste täitmist;
- 3) see ei takista kohustatud isiku üle riikliku järelevalve teostamist;
- 4) kolmandal isikul, kellele tegevused edasi antakse, on vajalikud teadmised ja oskused ning ta on võimeline täitma käesolevas seaduses sätestatud nõudeid;
- 5) kohustatud isikul on õigus ja võimalus kontrollida kolmanda isiku poolt käesolevas seaduses sätestatud nõuete täitmist;
- 6) on tagatud, et käesolevast seadusest tulenevate nõuete täitmiseks kogutavaid dokumente ja andmeid säilitatakse käesolevas seaduses ning selle alusel antud õigusaktides sätestatud korras.

(3) Kohustatud isik teavitab oma tegevuste edasiandmisest viivitamata pädevat järelevalveasutust.

§ 29. Sisemised turvameetmed

(1) Kohustatud isik peab kirjalikus vormis kehtestama käesolevas seaduses sätestatud hoolsusmeetmete kohaldamise, sealhulgas rahapesu ja terrorismi rahastamise riski hindamise ja juhtimise, andmete kogumise ja säilitamise ning teatamiskohustuse täitmise ja juhtkonna informeerimise protseduurireeglid ning nende täitmise kontrollimiseks sisekontrollieeskirja.

(2) Kohustatud isikuks oleva juriidilise isiku juhatus, kohustatud isikust filiaali juhataja või nende puudumisel kohustatud isik peab tagama töötajatele, kelle tööülesannete hulka kuulub ärisuhete loomine või tehingute tegemine, käesolevast seadusest tulenevate kohustuste täitmise alase regulaarse koolituse.

(3) Krediidiasutuse ja finantseerimisasutuse juhatus ning Eesti äriregistrisse kantud välisriigi krediidiasutuse ja finantseerimisasutuse filiaali juhataja määravad isiku, kes on rahapesu andmebüroo kontaktisik (edaspidi *kontaktisik*).

(4) Kohustatud isik, kes ei ole krediidiasutus ega finantseerimisasutus, võib määrata rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega seotud kohustuste täitmiseks kontaktisiku. Kui kontaktisikut ei ole määratud, täidab kontaktisiku kohustusi juriidilise isiku juhatus, Eesti äriregistrisse kantud välisriigi äriühingu filiaali juhataja või füüsilisest isikust ettevõtja.

(5) Kontaktisiku ülesandeid võib täita töötaja või struktuuriüksus. Kui kontaktisiku ülesandeid täidab struktuuriüksus, vastutab nimetatud ülesannete täitmise eest vastava struktuuriüksuse juht. Kontaktisiku määramisest teatatakse pädevale järelevalveasutusele.

§ 30. Protseduurireeglitele esitatavad nõuded

(1) Kohustatud isiku poolt kehtestatavad protseduurireeglid peavad vastama kohustatud isiku majandus- või kutsetegevuse laadi, ulatuse ja keerukuse astmele ning reguleerima hoolsusmeetmete kohaldamist vähemalt § 13 lõikes 1 nimetatud juhtudel.

(2) Kohustatud isik peab kehtestatud protseduurireeglite ajakohasust regulaarselt kontrollima ja vajaduse korral kehtestama uued protseduurireeglid.

(3) Protseduurireeglid peavad:

- 1) kirjeldama madalama riskiastmega tehinguid ning kehtestama selliste tehingute tegemiseks kohased nõuded ja korra;
- 2) kirjeldama kõrgema riskiastmega tehinguid ning kehtestama selliste tehingute tegemiseks ja jälgimiseks kohased nõuded ja korra;
- 3) määrama § 13 lõike 1 punktis 5 nimetatud hoolsusmeetmete kohaldamise reeglid;
- 4) määrama käesoleva peatüki 2. jaos sätestatud dokumentide ja andmete säilitamise nõuded ja korra.

(4) Protseduurireeglid peavad andma juhendi, kuidas tulemuslikult ja kiiresti kindlaks teha, kas on tegemist:

- 1) riikliku taustaga isikuga;
- 2) isikuga, kelle elu- või asukoht on riigis, kus ei ole võetud piisavaid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmeid;
- 3) isikuga, kelle tegevuse kohta on eelnevalt teada kahtlus, et ta võib olla seotud rahapesu või terrorismi rahastamisega;
- 4) isikuga, kelle suhtes rakendatakse rahvusvahelisi sanktsioone;
- 5) isikuga, kellega tehakse tehing sidevahendi abil.

(5) Protseduurireegleid tutvustatakse kõigile kohustatud isiku töötajatele, kelle tööülesannete hulka kuulub ärisuhete loomine või tehingute tegemine.

(6) [Rahandusminister kehtestab määrusega](#) krediidiasutuste ja finantseerimisasutuste poolt kehtestatavatele protseduurireeglitele, nende täitmise kontrollimise sisekontrollieeskirjale ning nende rakendamisele esitatavad täpsustavad nõuded.

§ 31. Kontaktisik

(1) Krediidiasutuse ja finantseerimisasutuse organisatsiooniline ülesehitus peab olema sobiv käesolevast seadusest tulenevate nõuete täitmiseks ja tagama kontaktisiku alluvuse otse krediidiasutuse või finantseerimisasutuse juhatusele.

(2) Krediidiasutuse ja finantseerimisasutuse juhatuse ning Eesti äriregistrisse kantud välisriigi krediidiasutuse ja finantseerimisasutuse filiaali juhataja tagavad, et kontaktisikul on käesolevas seaduses sätestatud ülesannete täitmiseks vajalik pädevus, vahendid ja juurdepääs asjakohasele teabele kõigis krediidiasutuse või finantseerimisasutuse struktuuriüksustes.

(3) Kontaktisiku ülesanded on:

- 1) kohustatud isiku tegevuses ilmnevatele ebaharilikele või rahapesu kahtlusega tehingutele või terrorismi rahastamisele viitava teabe kogumise korraldamine ja analüüsimine;
- 2) teabe edastamine rahapesu andmebüroole rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse korral;
- 3) krediidiasutuse või finantseerimisasutuse juhatusele või Eesti äriregistrisse kantud välisriigi krediidiasutuse või finantseerimisasutuse filiaali juhatajale perioodiliselt kirjalike ülevaadete esitamine protseduurireeglite täitmise kohta;
- 4) muude kohustuste täitmine, mis on seotud krediidiasutuse või finantseerimisasutuse poolt käesoleva seaduse nõuete täitmisega.

(4) Kontaktisikul on õigus:

- 1) teha krediidiasutuse või finantseerimisasutuse juhatusele või Eesti äriregistrisse kantud välisriigi krediidiasutuse või finantseerimisasutuse filiaali juhatajale ettepanekuid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõudeid sisaldavate protseduurireeglite muutmiseks ja täiendamiseks ning § 29 lõikes 2 nimetatud koolituse korraldamiseks;
- 2) nõuda kohustatud isiku struktuuriüksuselt rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete täitmisel tuvastatud puuduste kõrvaldamist mõistliku aja jooksul.

3. peatükk TEGEVUS RAHAPESU JA TERRORISMI RAHASTAMISE KAHTLUSE KORRAL

§ 32. Teatamiskohustus rahapesu ja terrorismi rahastamise kahtluse korral

(1) Kui kohustatud isik tuvastab majandus- või kutsetegevuse või ametitoimingu käigus tegevuse või asjaolud, mille tunnused osutavad rahapesule või terrorismi rahastamisele või mille puhul tal on kahtlus või ta teab, et tegemist on rahapesu või terrorismi rahastamisega, on ta kohustatud sellest viivitamata teatama rahapesu andmebüroole.

(2) Lõiget 1 kohaldatakse ka § 27 lõigetes 1–3 sätestatud juhtudel.

(3) Kohustatud isik, välja arvatud krediidiasutus, teatab rahapesu andmebüroole igast tehingust, kus rahaline kohustus üle 500 000 krooni või võrdväärne summa muus väeringus täidetakse sularahas, sõltumata sellest, kas tehing tehakse ühe maksena või mitme omavahel seotud maksena. Krediidiasutus teatab rahapesu andmebüroole igast valuutavahetuse tehingust sularahas summas üle 500 000 krooni, kui krediidiasutusel ei ole tehingus osaleva isikuga ärisuhet.

(4) Notarile ja advokaadile ei kohaldata lõikest 1 ega lõikest 3 tulenevat teatamiskohustust, kui ta hindab kliendi õiguslikku olukorda, kaitseb või esindab klienti kohtu-, vaide- või muus sellises menetluses, sealhulgas nõustab klienti menetluse alustamise või vältimise küsimuses, sõltumata sellest, kas teave on saadud enne menetlust, menetluse kestel või pärast menetlust.

(5) Kohustatud isikul on õigus lõikes 1 nimetatud juhul tehingu tegemine või ametitoiming edasi lükata. Kui tehingu edasilükkamine võib tekitada olulist kahju, selle tegemata jätmine ei ole võimalik või võib takistada võimaliku rahapesu või terrorismi rahastamise toimepanija tabamist, tehakse tehing või ametitoiming ning pärast seda edastatakse teade rahapesu andmebüroole.

§ 33. Teatamiskohustuse täitmise koht ja vorm

(1) Teave edastatakse selle Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi rahapesu andmebüroole, kelle territooriumil asub kohustatud isik.

(2) Teade edastatakse suuliselt, kirjalikult või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis. Kui teade edastati suuliselt, korratakse seda hiljemalt järgmisel tööpäeval kirjalikult või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

(3) Teatele võib lisada isiku isikusamasuse tuvastamiseks ja edastatud teabe kontrollimiseks kasutatud andmed ja vajaduse korral dokumentide koopiad.

(4) Rahapesu andmebüroole esitatava teate vormi ja selle täitmise juhendi [kehtestab siseminister määrusega](#) .

§ 34. Teataja konfidentsiaalsuskohustus

(1) Kohustatud isikul, juriidiliseks isikuks oleva kohustatud isiku struktuuriüksusel, juhtorgani liikmel ja töötajal on keelatud isikut, selle isiku tegelikku kasusaajat ja esindajat teavitada nende kohta rahapesu andmebüroole edastatud teatest ning rahapesu andmebüroo poolt § 40 või 41 alusel tehtud ettekirjutusest või kriminaalmenetluse alustamisest. Kohustatud isik võib teavitada isikut rahapesu andmebüroo poolt talle seatud konto käsutamise või muust piirangust pärast seda, kui rahapesu andmebüroo tehtud ettekirjutus on täidetud.

(2) Lõikes 1 sätestatud kohaldatakse ka kolmandale isikule teabe andmise puhul, kui käesolevas seaduses ei ole ette nähtud teisiti.

(3) Kohustatud isik võib kolmandale isikule anda teavet juhul, kui:

1) kolmas isik tegutseb § 3 lõike 1 punktis 1 või 2 nimetatud kohustatud isikuga samas konsolideerimisgrupis või finantskonglomeraadis ja ettevõtja asub Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või kolmandas riigis, kus kehtivad käesolevas seaduses sätestatud võrdväärsed nõuded, nende täitmise üle teostatakse riiklikku järelevalvet ning ametisaladuse hoidmiseks ja isikuandmete kaitseks rakendatakse Eestis kehtivatega võrdväärsed nõuded;

2) kolmas isik tegutseb notari, advokaadi või audiitori kutsealal kohustatud isikuga ühes ja samas juriidilises isikus või struktuuris, millel on ühised omanikud, juhtimis- või sisekontrollisüsteem;

3) lõikes 1 nimetatud teave on sama isiku ja sama tehingu kohta, millega on puutumus mitmel kohustatud isikul, ja teavet antakse krediidiasutuse, finantseerimisasutuse, notari, advokaadi või audiitori poolt samal majandus- või kutsealal tegutsevale isikule, kes asub Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või kolmandas riigis, kus kehtivad käesolevas seaduses sätestatud võrdväärsed nõuded, nende täitmise üle teostatakse riiklikku järelevalvet ning ametisaladuse hoidmiseks ja isikuandmete kaitseks rakendatakse Eestis kehtivatega võrdväärsed nõuded.

(4) Lõike 3 kohaselt vahetatud teavet võib kasutada ainult rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärkidel.

(5) Lõikes 1 sätestatud keeld ei kehti juhtudel, kui notar, advokaat või audiitor püüab oma klienti veenda hoiduma õigusvastastest tegudest.

§ 35. Vastutusest vabastamine

(1) Kohustatud isik, tema töötaja, esindaja ja tema nimel tegutsenud isik ei vastuta käesolevast seadusest tulenevate kohustuste täitmisel tehingu tegemata jätmisest või mittetähtaegselt tegemisest tuleneva kahju eest, mis tekitatakse majandus- või kutsetegevuses tehtavas tehingus osalevale isikule seoses rahapesu andmebüroole terrorismi rahastamise või rahapesu kahtlusest heas usus teatamisega, samuti kahju eest, mis tekitatakse majandus- või kutsetegevuses tehtavas tehingus osalevale isikule või kliendile seoses kestvuslepingu ülesütlemisega § 27 lõikes 3 sätestatud alusel.

(2) Kohustatud isiku poolt heas usus §-st 32 tuleneva teatamiskohustuse täitmist ning asjakohase teabe edastamist ei käsitata seaduse või lepinguga pandud konfidentsiaalsusnõude rikkumisena ning teatamiskohustust täitnud isiku suhtes ei kohaldata teabe avaldamise eest õigusakti või lepinguga ette nähtud vastutust. Käesolevast sättest kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

4. peatükk

RAHAPESU ANDMEBÜROO

§ 36. Rahapesu andmebüroo

- (1) Rahapesu andmebüroo on Keskkriminaalpolitsei iseseisev struktuuriüksus.
- (2) Rahapesu andmebüroo juhi nimetab ametisse Politseiameti politseipeadirektor Keskkriminaalpolitsei politseidirektori ettepanekul viieks aastaks.
- (3) Politseiamet tagab rahapesu andmebüroole seadusega ette nähtud ülesannete täitmiseks piisavad vahendid.

§ 37. Rahapesu andmebüroo ülesanded

- (1) Rahapesu andmebüroo ülesanded on:
 - 1) vastavalt §-dele 32 ja 33 saadud teabe kogumine, registreerimine, töötlemine ja analüüsimine. Selle käigus kontrollitakse, kas rahapesu andmebüroole edastatud andmed on olulised rahapesu või sellega seotud kuritegude, samuti terrorismi rahastamise vältimiseks, tuvastamiseks või uurimiseks;
 - 2) rahapesu andmebüroole andmeid esitanud isiku teavitamine tema esitatud andmete kasutamise kohta käesoleva lõike punktis 1 nimetatud eesmärkidel, lähtudes vajadusest parandada teatamiskohustuse täitmist kohustatud isikute poolt;
 - 3) kriminaaltulu jälitamine ning seaduses sätestatud alustel ja ulatuses riikliku sunni rakendamine;
 - 4) järelevalve teostamine kohustatud isikute tegevuse üle käesoleva seaduse täitmisel, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti;
 - 5) rahapesu ja terrorismi rahastamise vältimise ja tuvastamise alane avalikkuse teavitamine ning vastavate statistiliste andmete analüüsimine, koondülevaate koostamine ja avaldamine vähemalt üks kord aastas;
 - 6) koostöö kohustatud isikutega, uurimisasutustega ning politseiasutustega rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel;
 - 7) kohustatud isikute, uurimisasutuste, prokuröride ja kohtunike koolitamine rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega seonduvates küsimustes;
 - 8) välissuhtlemise ja teabevahetuse korraldamine vastavalt §-le 46;
 - 9) järelevalve teostamine rahvusvahelise sanktsiooni seaduse § 3 lõike 1 punktides 3–5 nimetatud abinõude rakendamisel, kui seaduse või Euroopa Liidu õigusaktiga ei ole sätestatud teisiti;
 - 10) käesolevas seaduses sätestatud väärtegade menetlemine.
- (2) Rahapesu andmebüroo analüüsib ja kontrollib teavet rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse kohta, võtab vajaduse korral tarvitusele abinõud seotud vara säilitamiseks ning edastab kuriteo tunnuste avastamisel materjali viivitamata pädevale asutusele.

§ 38. Rahapesu andmebüroo haldusaktid

- (1) Rahapesu andmebüroo teeb seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks ettekirjutusi ja annab muid haldusakte.
- (2) Paragrahvi 40 lõike 1 alusel tehtud ettekirjutuses selle faktilist alust ei märgita. Ettekirjutuse tegemist põhistavad faktilised asjaolud kajastatakse eraldi dokumendis. Isik, kelle tehingu peatamiseks või konto või muu vara kasutamise piiramiseks ettekirjutus tehti, võib tutvuda faktilisi asjaolusid kajastava dokumendiga. Rahapesu andmebürool on õigus keelduda dokumendi tutvustamisest, kui see takistaks rahapesu või terrorismi rahastamise tõkestamist või ohustaks tõe väljaselgitamist kriminaalmenetluses.
- (3) Rahapesu andmebüroo haldusaktile kirjutab alla rahapesu andmebüroo juht, juhi asetäitja või juhi poolt volitatud ametnik. Kui alla kirjutab volitatud ametnik, märgitakse allkirja juurde allkirjastamisõigust andva dokumendi number ja väljaandmise kuupäev ning koht, kus nimetatud dokumendiga on võimalik tutvuda.
- (4) Haldusakti täitmata jätmisel võib rahapesu andmebüroo rakendada sunnivahendit asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras. Haldusakti täitmata jätmisel on sunniraha ülemmäär esimesel korral 20 000 krooni, järgmistel kordadel 80 000 krooni.

§ 39. Rahapesu andmebüroo juhendid

(1) Rahapesu andmebürool on õigus anda soovituslikke juhendeid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist käsitlevate õigusaktide selgitamiseks.

(2) Rahapesu andmebüroo annab juhendi rahapesu kahtlusega tehingute tunnuste kohta.

(3) Rahapesu andmebüroo annab juhendi terrorismi rahastamise tunnuste kohta. Juhend kooskõlastatakse eelnevalt Kaitsepolitseiametiga.

(4) Rahapesu andmebüroo juhendid avalikustatakse rahapesu andmebüroo veebilehel.

§ 40. Tehingu peatamine, vara käsutamise piiramine ja vara riigi omandisse kandmine

(1) Rahapesu andmebüroo võib rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse korral ettekirjutusega tehingu peatada ning kehtestada konto ja tehingu objektiks oleva vara käsutamise piirangu kuni 30 ööpäevaks ettekirjutuse kätetoimetamisest arvates. Kinnistusraamatus, laevakinnistusraamatus, liiklus- või äriregistris registreeritud vara käsutamist võib rahapesu andmebüroo põhjendatud kahtluse korral ettekirjutusega piirata selle säilimise tagamiseks kuni 30 ööpäevaks.

(2) Enne lõikes 1 nimetatud tähtaja möödumist võib tehingu teha või konto või muu vara käsutamise piirangust kõrvale kalduda ainult rahapesu andmebüroo kirjalikul loal. Konto kasutamise piirangu kehtimise ajal ei täida krediidiasutus ega finantseerimisasutus konto debiteerimise juhiseid.

(3) Rahapesu andmebüroo võib ettekirjutuse alusel piirata vara käsutamist selle säilimise tagamiseks kuni 60 ööpäevaks juhul, kui:

1) vara päritolu kontrollimisel rahapesu kahtluse korral vara valdaja või omanik ei esita rahapesu andmebüroole 30 ööpäeva jooksul alates tehingu peatamisest või konto kasutamise piirangu kehtestamisest tõendeid vara legaalse päritolu kohta;

2) vara suhtes on kahtlus, et seda kasutatakse terrorismi rahastamiseks.

(4) Kui vara legaalne päritolu leiab rahapesu kahtluse korral tõendamist enne lõikes 3 nimetatud tähtaja möödumist, on rahapesu andmebüroo kohustatud vara käsutamise piirangud lõpetama viivitamata. Kui asjas on alustatud kriminaalmenetlus, otsustatakse vara käsutamise piirangute lõpetamine kriminaalmenetlust reguleerivas seaduses sätestatud korras.

(5) Vara käsutamist võib piirata kauemaks kui lõikes 3 nimetatud ajaks juhul, kui asjas on alustatud kriminaalmenetlus.

(6) Rahapesu andmebüroo ja uurimisasutus võivad vara käsutamist piirata kuni vara tegeliku omaniku kindlakstegemiseni, seda ka kriminaalmenetluse lõpetamisel, kui ei ole õnnestunud kindlaks teha vara omanikku ja vara valdaja kinnitab, et vara ei kuulu talle, ning loobub vara valdamisest.

(7) Prokuratuur ja uurimisasutus võivad taotleda halduskohtult luba vara riigi omandisse kandmiseks, kui ühe aasta jooksul pärast vara käsutamise piirangute kehtestamist ei ole õnnestunud kindlaks teha vara omanikku ja vara valdaja kinnitab, et vara ei kuulu talle, ning loobub vara valdamisest. Vallas- või kinnisvarast loobumise korral müüakse see täitemenetlust reguleerivas seaduses sätestatud korras ning müügist saadud summa kantakse riigi tuludesse. Vara väärtusele vastava summa väljanõudmise õigus on vara omanikul kolme aasta jooksul vara riigi tuludesse kandmise päevast arvates.

§ 41. Täiendava teabe nõudmine

(1) Rahapesu andmebürool on õigus seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks saada teavet Finantsinspektsioonilt ja teistelt riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustelt ning ettekirjutuse alusel kohustatud isikult rahapesu ja terrorismi rahastamise kahtlusega seotud asjaolude, tehingute ja isikute kohta.

(2) Ettekirjutuse adressaat on kohustatud ettekirjutuse täitma ja esitama teabe, sealhulgas panga- või ärisaladust sisaldava teabe, ettekirjutuses määratud tähtajaks. Teave esitatakse kirjalikult või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

(3) Rahapesu andmebürool on õigus saada rahapesu tõkestamiseks olulisi andmeid, sealhulgas jälitustegevuse käigus kogutud teavet, kõigilt jälitusasutustelt õigusaktidega sätestatud korras. Jälitustegevuse käigus kogutud teabe edastamiseks teistele asutustele peab rahapesu andmebürool olema teabe esitanud jälitusasutuse kirjalik nõusolek.

(4) Rahapesu andmebürool on õigus ettekirjutuse alusel saada kolmandalt isikult teavet rahapesu või terrorismi rahastamise tõkestamisel tähendust omavate asjaolude kindlakstegemiseks, sealhulgas mis tahes andmekandjal raamatupidamisdokumente kolmandalt isikult, kelle seos uuritava tehinguga selgus kontrolli või analüüsi käigus.

(5) Käesolevat paragrahvi ei kohaldata advokaadi suhtes, välja arvatud juhul, kui advokaadi poolt rahapesu andmebüroole esitatud teade ei vasta kehtestatud nõuetele, kui teatele ei ole lisatud nõutavaid dokumente või kui lisatud dokumendid ei ole nõuetekohased.

§ 42. Andmete riskasutus

Rahapesu andmebürool on seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks õigus esitada päringuid ja saada andmeid riigi, kohaliku omavalitsuse või avalik-õigusliku isiku andmekogust vastavalt õigusaktides sätestatud korrale.

§ 43. Andmete kasutamise piirangud

(1) Juurdepääs rahapesu andmebüroo andmekogus sisalduvale teabele ning selle töötlemise õigus on ainult rahapesu andmebüroo ametnikul.

(2) Rahapesu andmebüroo on kohustatud rahapesu, terrorismi rahastamise ning nendega seotud kuritegude vältimiseks, tuvastamiseks ja kohtueelseks uurimiseks edastama olulised andmed, sealhulgas maksu- ja pangasaladust sisaldavad andmed, prokuröridele, uurimisasutusele ja kohtule.

(3) Rahapesu andmebüros registreeritud andmeid edastatakse ainult kohtueelset menetlust teostavale asutusele, prokuröridele ja kohtule kirjaliku taotluse alusel seoses kriminaalmenetlusega või rahapesu andmebüroo algatusel, kui see on vajalik rahapesu, terrorismi rahastamise ning nendega seotud kuritegude vältimiseks, tuvastamiseks ja uurimiseks.

(4) Rahapesu andmebüroo võib teavitada Finantsinspektsiooni krediitiasutuse ja finantseerimisasutuse poolt käesoleva seaduse nõuete rikkumisest.

(5) Rahapesu andmebüroo ei edasta teatamiskohustust täitnud isiku, kohustatud isiku juhtorgani liikme ega töötaja isikuandmeid.

(6) [Siseminister kehtestab määrusega](#) rahapesu andmebüroo kogutavate andmete registreerimise ja töötlemise korra.

§ 44. Rahapesu andmebüroo ametnikule esitatavad nõuded

(1) Rahapesu andmebüroo ametnikuks võib nimetada isiku, kellel on laitmatu reputatsioon, vajalikud kogemused, võimed ja haridus ning kõrged kõlblised omadused.

(2) Rahapesu andmebüroo ametnik on kohustatud tähtajatult hoidma saladuses talle seoses tööülesannetega teatavaks saanud andmeid, sealhulgas pangasaladust, ka pärast nende töötlemise või kasutamise seotud ametikohustuste täitmist või teenistussuhte lõppemist.

§ 45. Rahapesu andmebüroo ja Kaitsepolitsei ameti koostöö

(1) Rahapesu andmebüroo ja Kaitsepolitsei amet teevad terrorismi rahastamise kahtlusega tehingute uurimisel koostööd vastastikuse ametiabi ja teabevahetuse kaudu.

(2) Kaitsepolitsei ameti peadirektor nimetab kontaktisiku, kellel on rahapesu andmebüroo ametnikuga võrdsed õigused saada teavet kõigist terrorismi rahastamise kahtlusega teadetest ning teha vajaduse korral ettepanekuid täiendava teabe nõudmiseks.

(3) Kaitsepolitsei ameti kontaktisikule kohaldatakse § 37 lõike 1 punktides 1, 6 ja 7, §-s 41, § 43 lõigetes 1–5 ja § 44 lõikes 2 sätestatud.

(4) Kaitsepolitsei ameti kontaktisikul on õigus teostada §-s 48 sätestatud järelevalvet koos rahapesu andmebürooga.

§ 46. Rahvusvaheline infovahetus

Rahapesu andmebürool on õigus vahetada informatsiooni ja sõlmida koostöökokkuleppeid rahapesu andmebüroo ülesandeid täitvate välisriigi asutustega.

5. peatükk JÄRELEVALVE KORRALDUS

§ 47. Järelevalveasutused

(1) Kohustatud isikute poolt käesoleva seaduse ja selle alusel antud õigusaktide nõuete täitmise üle teostab järelevalvet rahapesu andmebüroo, kui käesolevas paragrahvis ei ole sätestatud teisiti.

(2) Finantsinspeksioon teostab järelevalvet käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise üle nende krediidiasutuste ja finantseerimisasutuste poolt, kelle üle ta teostab järelevalvet Finantsinspeksiooni seaduse alusel.

(3) Eesti Advokatuuri (edaspidi *advokatuur*) juhatus teostab järelevalvet advokatuuri liikmete poolt käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise üle advokatuuriseaduse alusel, arvestades käesolevas peatükis sätestatud.

(4) Justiitsministeerium teostab järelevalvet notarite poolt käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise üle notariaadiseaduse alusel, arvestades käesolevas peatükis sätestatud. Justiitsministeerium võib järelevalve teostamise delegeerida Notarite Kojale.

(5) Finantsinspeksioon, advokatuuri juhatus, Justiitsministeerium ja Notarite Koda teevad rahapesu andmebürooga koostööd, lähtudes käesoleva seaduse eesmärkidest.

§ 48. Järelevalve teostaja õigused

(1) Järelevalve teostajal on õigus kontrollida kohustatud isikute asu- või tegevuskohta. Järelevalve teostajal on õigus kontrollitava isiku esindaja juuresolekul siseneda kohustatud isiku valduses olevasse hoonesse ja ruumi.

(2) Kohapealse kontrolli käigus on järelevalve teostajal õigus:

- 1) piiranguteta uurida vajalikke dokumente ja andmekandjaid, teha nendest väljavõtteid, ära kirju ja koopiaid, saada kohustatud isikult nende kohta selgitusi ning jälgida tööprotsesse;
- 2) saada suuliselt ja kirjalikke selgitusi kontrollitavalt kohustatud isikult, tema juhtorgani liikmetelt ja töötajatelt.

§ 49. Järelevalve teostaja kohustused

(1) Kui Finantsinspeksioon, advokatuuri juhatus, Justiitsministeerium või Notarite Koda tuvastab järelevalvet teostades olukorra, mille tunnused osutavad rahapesu või terrorismi rahastamise põhjendatud kahtlusele, teatab ta sellest § 33 lõike 4 alusel kehtestatud korras viivitamata rahapesu andmebüroole.

(2) Finantsinspeksioon, advokatuuri juhatus ja Justiitsministeerium on kohustatud esitama rahapesu andmebüroole hiljemalt 15. aprilliks teabe eelmisel kalendriaastal:

- 1) läbiviidud järelevalvetoimingute kohta;
- 2) järelevalve teostamisel avastatud rikkumiste ja kohaldatud karistuste kohta kohustatud isikute liikide kaupa.

§ 50. Kontrolli tulemuste kajastamine

(1) Järelevalve teostaja on kohustatud koostama kontrollimise tulemuste kohta akti, mis tehakse kontrollitavale teatavaks ühe nädala jooksul kontrolli tegemisest arvates.

(2) Kontrolli aktis peavad sisalduma järgmised andmed:

- 1) kontrolltoimingu nimetus;
- 2) akti koostaja ametinimetus ning tema ees- ja perekonnanimi;
- 3) akti koostamise koht ja kuupäev;
- 4) viide kontrollimise aluseks olnud sättele;
- 5) kontrollimise juures viibinud kontrollitava esindaja või hoone või ruumi valdaja esindaja ees- ja perekonnanimi ning ametinimetus;
- 6) kontrollimise juures viibinud muu isiku ees- ja perekonnanimi ning ametinimetus;
- 7) kontrollimise algus- ja lõpuaeg ning tingimused;
- 8) kontrollimise käik ja tulemused vajaliku üksikasjalikkusega.

(3) Kontrolli aktile kirjutab alla selle koostaja. Kontrolli akt jääb järelevalveametnikule ning selle koopia jääb kontrollitud isikule või tema esindajale.

(4) Kontrollitaval on õigus 30 päeva jooksul kontrolli akti kättesaamisest arvates esitada kirjalikke selgitusi.

§ 51. Andmekaitse järelevalve

Kontrolli rahapesu andmebüroos registreeritud andmete töötlemise seaduslikkuse üle teostab Andmekaitse Inspeksioon.

6. peatükk

REGISTREERIMINE MAJANDUSTEgevuse REGISTRIS

§ 52. Registreerimiskohustus

(1) Enne vastaval tegevusalal tegevuse alustamist on majandustegevuse registris (käesolevas peatükis edaspidi *register*) kohustatud end registreerima järgmised isikud (käesolevas peatükis edaspidi *teenusepakkujad*):

- 1) finantseerimisasutus, kelle üle vastavalt Finantsinspektsiooni seaduse §-le 2 Finantsinspektsioon järelevalvet ei teosta;
- 2) usaldusfondide ja äriühingute teenuse pakkuja;
- 3) valuutavahetusteenuse pakkuja;
- 4) makseteenuse pakkuja;
- 5) alternatiivsete maksevahendite teenuse pakkuja;
- 6) pandimajapidaja.

(2) Registreerimismenetlusele kohaldatakse majandustegevuse registri seaduses sätestatud käesolevast seadusest tulenevate erisustega.

§ 53. Registreerimistaotlus

(1) Teenusepakkuja esitab registri volitatud töötlejale registreerimistaotluse. Registreerimistaotluses peavad sisalduma:

- 1) teenusepakkuja nimi, registrikood, aadress ja muud kontaktandmed;
- 2) tegevusala;
- 3) teenuse pakkumise koha aadress või vastava teenuse pakkumise kohtade aadressid või teenuse pakkumiseks kasutatava veebilehe aadress;
- 4) teenuse pakkumise eest vastutava isiku nimi ja kontaktandmed kõigi punktis 3 nimetatud teenuse pakkumise kohtade osas;
- 5) juriidilisest isikust teenusepakkuja juhtorgani liikme nimi, isikukood, selle puudumisel sünniaeg ja sünnikoht ning elukoha aadress, kui teenusepakkuja ei ole äriregistris registreeritud ettevõtja;
- 6) juriidilisest isikust teenusepakkuja tegeliku kasusaaja nimi, isikukood, selle puudumisel sünniaeg ja sünnikoht ning elukoha aadress;
- 7) taotluse esitamise kuupäev ja allkiri;
- 8) taotluse allkirjastanud isiku nimi, ametinimetus ja kontaktandmed.

(2) Kui juriidilisest isikust teenusepakkuja ei ole registreeritud Eesti äriregistris, peab registreerimistaotluses sisalduma ka teenusepakkuja omaniku nimi, registri- või isikukood, selle puudumisel sünniaeg ja sünnikoht ning elukoha aadress.

§ 54. Registreering

(1) Lisaks majandustegevuse registri seaduses sätestatule on registreeringu tegemise tingimuseks see, et registri volitatud töötleja poolt karistusregistri volitatud töötlejale esitatud päringu vastusest ilmneb, et § 53 lõike 1 punktides 1, 5 ja 6 nimetatud isikuga seoses ei esine §-st 55 tulenevad registreeringu tegemisest keeldumise asjaolud.

(2) Lisaks majandustegevuse registri seaduses sätestatule kantakse registrisse:

- 1) tegevusala;
- 2) teenuse pakkumise koha aadress või vastava teenuse pakkumise kohtade aadressid või teenuse pakkumiseks kasutatava veebilehe aadress;
- 3) vastavalt teenuse pakkumise kohale iga teenuse pakkumise eest vastutava isiku nimi ja kontaktandmed;
- 4) juriidilisest isikust teenusepakkuja juhtorgani liikme nimi, isikukood, selle puudumisel sünniaeg ja sünnikoht ning elukoha aadress;
- 5) juriidilisest isikust teenusepakkuja tegeliku kasusaaja nimi, isikukood, selle puudumisel sünniaeg ja sünnikoht ning elukoha aadress.

(3) Lõike 2 punktides 4 ja 5 nimetatud andmetega on õigus tutvuda ja saada väljavõtteid ning nende kohta registripidajaga kokkulepitud andmeturvameetmetel ning arvutivõrgul põhineva andmevahetussüsteemi abil päringuid teha üksnes registreeritud teenusepakkujal endal, riigiasutusel ja muul isikul talle seadusega või seaduse alusel antud õigusaktidega pandud ülesannete täitmiseks.

§ 55. Registreeringu tegemisest keeldumine

Lisaks majandustegevuse registri seaduses sätestatule keeldub registri volitatud töötleja registreeringu tegemisest, kui karistusregistrile esitatud päringu vastusest ilmneb, et käesoleva seaduse § 53 lõike 1 punktis 1, 5 või 6 või lõikes 2 nimetatud isiku kohta on jõustunud süüdimõistetav kohtuotsus karistusseadustiku §-s 237, 237¹, 237², 237³, 394, 395 või 396 sätestatud kuriteo eest või muu tahtlikult toimepandud kuriteo eest, ja karistusregistri seaduse § 25 lõikest 1 tulenevad tähtajad ei ole möödunud.

§ 56. Registreeringu kustutamine

Lisaks majandustegevuse registri seaduses sätestatule kustutatakse registreering pärast sellekohase teabe laekumist, kui karistusregistrile esitatud päringu vastusest ilmneb, et käesoleva seaduse § 53 lõike 1 punktis 1, 5

või 6 või lõikes 2 nimetatud isiku kohta on jõustunud süüdimõistev kohtuotsus karistusseadustiku §-s 237, 237¹, 237², 237³, 394, 395 või 396 sätestatud kuriteo eest või muu tahtlikult toimepandud kuriteo eest.

7. peatükk

VASTUTUS

§ 57. Isikusamasuse tuvastamise kohustuse täitmata jätmine

(1) Kohustatud isiku või tema töötaja poolt käesolevas seaduses sätestatud isikusamasuse tuvastamise kohustuse täitmata jätmise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 500 000 krooni.

§ 58. Andmete registreerimise ja säilitamise kohustuse rikkumine

(1) Käesolevas seaduses sätestatud andmete registreerimise ja säilitamise kohustuse rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 500 000 krooni.

§ 59. Kohustusliku informatsiooni esitamata jätmine ja esitamisega viivitamine

Kohustatud isiku töötaja poolt kontaktisikule või juhile käesolevas seaduses sätestatud kohustusliku informatsiooni esitamata jätmise või esitamisega tahtliku viivitamise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

§ 60. Rahapesu ja terrorismi rahastamise kahtlusest mitteteatamine ning ebaõigete andmete esitamine

(1) Kohustatud isiku juhi, kontaktisiku või muu töötaja poolt rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusest, valuutavahetuse või muust tehingust, kus rahaline kohustus üle 500 000 krooni või võrdväärne summa muus vääringus täidetakse sularahas, rahapesu andmebüroole teatamise kohustuse rikkumise või ebaõigete andmete esitamise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 500 000 krooni.

§ 61. Ebaseaduslik teavitamine rahapesu andmebüroole edastatud andmetest

(1) Kohustatud isiku juhi, kontaktisiku või muu töötaja või järelevalve asutuse töötaja poolt isiku või isiku tegeliku kasusaaja ebaseadusliku teavitamise eest tema kohta rahapesu andmebüroole esitatud teatest või andmetest või tema kohta rahapesu andmebüroo tehtud efekirjutusest või kriminaalmenetluse alustamisest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 500 000 krooni.

§ 62. Sisemiste turvameetmete rakendamata jätmine

(1) Kohustatud isiku juhi poolt hoolsusmeetmete, rahapesu ja terrorismi rahastamise riski hindamise ja juhtimise, teabe kogumise ja andmete säilitamise ning teatamiskohustuse täitmise protseduurireeglite kehtestamata jätmise eest, samuti krediitiasutuse või finantseerimisasutuse juhi poolt kontaktisiku määramata jätmise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 500 000 krooni.

§ 63. Makseteenuse pakkuja kohustuste rikkumine

(1) Makseteenuse pakkuja juhi või töötaja poolt maksja kohta teabe välja selgitamata või kontrollimata jätmise, samuti edastamata jätmise või muude Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1781/2006 raha ülekandmisel edastatava maksjaga seotud teabe kohta kehtestatud makseteenuse pakkuja kohustuste rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –

karistatakse rahatrahviga kuni 500 000 krooni.

§ 64. Registreerimiskohustuse rikkumine

Finantseerimisasutusele, kelle üle Finantsinspeksioon ei teosta järelevalvet, usaldusfondide ja äriühingute teenuse pakkujale, valuutavahetusteenuse pakkujale, makseteenuse pakkujale, alternatiivsete maksevahendite teenuse pakkujale ja pandimajapidajale kehtestatud registreeringu andmete muutmise taotluse esitamise kohustuse või teenuse pakkuja tegevuse lõpetamisest teatamise kohustuse rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

§ 65. Menetlus

(1) Paragrahvides 57–64 nimetatud väärtegadele kohaldatakse karistusseadustiku üldosa ja väärtemenetluse seadustiku sätteid.

(2) Paragrahvides 57–64 nimetatud väärtegade kohtuvälised menetlejad on:

- 1) politseiprefektuur;
- 2) Finantsinspeksioon;
- 3) rahapesu andmebüroo.

8. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 66. Pandimajapidaja, usaldusfondide ja äriühingute teenuse pakkuja ning finantseerimisasutuse registreerimiskohustuse jõustumine

Pandimajapidaja, usaldusfondide ja äriühingute teenuse pakkuja ning finantseerimisasutuse suhtes, kelle üle Finantsinspeksioon ei teosta järelevalvet Finantsinspeksiooni seaduse § 2 alusel, jõustub käesoleva seaduse 6. peatükk 2008. aasta 15. juunil.

§ 67. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse kehtetuks tunnistamine

Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadus tunnistatakse kehtetuks.

§ 68–72. [Käesolevast tekstist välja jäetud]

¹Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ rahandussüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise vältimise kohta (ELT L 309, 25.11.2005, lk 15–36); komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2005/60/EÜ rakendusmeetmete kehtestamise kohta seoses mõistega riikliku taustaga isik ning kliendi suhtes lihtsustatud nõuetekohaste hoolsuse menetluste ja harva või väga piiratud mahus teostatud finantstegevuse alusel tehtud erandite tehniliste kriteeriumite kohta (ELT L 214, 4.08.2006, lk 29–34).